

Dansklærerforeningen

Sektionen for stx og hf

Årsberetning 2008

Kassererberetning 2007

1. Indledning
2. Status på dansk
3. Mundtlige prøver
4. De skriftlige prøver
5. Dansk på hf
6. Dansk i studieretningsprojektet
7. Dansk i Almen studieforberedelse (AT)
8. Læreplaner og vejledninger
9. Efteruddannelsen
10. Sproget
11. Udgivelser og bogudvalg
12. Nye medlemmer
13. Dansk Noter
14. Samarbejder
15. Kassererberetning
16. Nordisk samarbejde

1. Indledning

Januar 2008 konstituerede en ny bestyrelse for Dansklærerforeningens sektion for stx og hf sig. Den nuværende bestyrelse består af Anders Pors Nielsen (Ørestad Gymnasium), Birgitte Darger (Det frie Gymnasium), Liselotte Henriksen (Gentofte Studenterkursus), Niels Kristian Holm (Allerød Gymnasium), Ivar Lærkesen (Bornholm Gymnasium), Gunvor Mikkelsen (Nærum Gymnasium), Claus Nielsen (VUC Nordjylland, Aalborg), Gunvor Severinsen (Greve Gymnasium) og Sophie Holm Strøm (Sct. Knuds Gymnasium).

Formand er fortsat Claus Nielsen, VUC Nordjylland. Næstformand er Birgitte Darger, Det Fri Gymnasium. Ny kasserer er Gunvor Mikkelsen. Nyvalgt var også Barbara Illum, men hun måtte stoppe med bestyrelsesarbejdet da hendes skole ikke kunne byde vilkår der muliggjorde bestyrelsesarbejde. Den nye bestyrelse – hvor der er sket en del udskiftninger – er gået ind i arbejdet med at vurdere, debattere og tolke de nye danskfag.

2. Status på dansk

Danskfagene på stx og hf befinder sig fortsat i en forandringsproces hvor vi som dansklærere i løbet af nogle år skal finde konsensus om en række elementer inden for danskfaget, fx hvordan vi skal definere det sproglige og det mediemæssige stofområde, hvordan spørgsmålene skal formuleres til mundtlig eksamen, hvordan faget meningsfuldt indgår i flerfagligt samarbejde osv. Læreplaner – og i nogen grad vejledninger – udstikker rammer for danskfagene. Men inden for disse rammer er der et vist råde- og tolkningsrum vi som dansklærere kan udfylde.

Som bestyrelse er det vigtigt for os at være med til at søge at tolke de nye danskfag. Dette sker ved løbende kontakter med som mange dansklærere som muligt, og det sker ved løbende diskussion med fagkonsulent, politikere og andre med indflydelse på hvordan danskfaget skal udformes og varetages. Bestyrelsen har i flere omgange inviteret fagkonsulenten til at deltage i drøftelser om de skriftlige opgaver, læreplaner og vejledninger og mundtlige eksamensspørgsmål.

Bestyrelsen har gennem debatindlæg i dagblade og Gymnasieskolen fremlagt sine holdninger til de skriftlige opgaver, studieretningsprojektet, dansk på hf m.m. Desuden er bestyrelsesmedlemmer i flere omgange blevet interviewet til radioaviser angående aktuelle danskfaglige emner.

3. Mundtlige prøver i dansk

På stx har lærere og elever for første gang i år prøvet den nye mundtlige eksamensform. På enkeltfagskurserne har den nye form et par år bag sig, og på det 2-årige hf havde man debut sidste år. En række forhold har ændret sig med den nye eksamensform. Overordnet vil vi på stx opleve at danskfaget bliver trukket ud færre gange til den mundtlige eksamen da alle skal til mundtlig eksamen i AT. Det betyder alt andet lige færre enkeltfaglige eksaminer.

Som noget nyt både på hf og stx er det i læreplanen præciseret hvor mange opgaver der skal foreligge inden for de enkelte stofområder. Dette erstatter tidligere bekendtgørelseskrav om at eksaminator skulle dække pensum i sine eksamensspørgsmål, og den ændring finder vi frugtbar. Mundtlig eksamen bliver tydeligt en test af om eleven har opnået de faglige mål inden for stofområderne. Det nye i måden at stille eksamensspørgsmål på er desuden at man nu skal stille et egentligt spørgsmål der præciserer hvad eleven/kursisten skal. De tilbagemeldinger vi har fået fra mundtlige eksamener, tyder på at det går godt med den nye ordning. Det er godt at det præciseres hvad eleverne/kursisterne skal, og det er med til at lette karaktergivningen.

Vi synes at det er spændende med sprogs spørgsmål hvor fx retorikspørgsmål og spørgsmål i sprogsociologi har fungeret godt. Vi synes at den sproglige dimension styrker faget. Det er fortsat en opgave for eksaminatorerne at sikre samme sværhedsgrad i de sproglige spørgsmål som i de litterære.

I de sproglige spørgsmål skal eleven kunne bruge sin sproglige karakteristik og analyse til i konklusionen at pege på hvad sprogbrugen betyder for tekstens udsagn. Sprogdelen må knyttes til spørgsmålet om betydning og fortolkning, også af ikke-litterære tekster.

Mediespørgsmålene viser at den del af faget er meget bred og spænder over avis-stof, film, musikvideoer m.v. Der er ingen tvivl om at mediespørgsmålene er noget der skal arbejdes med i de kommende år, og at vi skal blive meget mere metodisk bevidste i undervisningen i mediedelen.

Desværre har bestyrelsesmedlemmerne ikke været meget ude som mundtlige censorer. I 2007 var ingen fra bestyrelsen mundtlig censor, og i år var blot et par stykker af sted. Dette er særdeles uheldigt idet vi synes at det er vigtigt at vi som faglig forening får så mange erfaringer inden for det faglige felt som muligt. Dette har vi i et par omgange drøftet med fagkonsulenten, og vi håber at man i ministeriet kan finde en løsning.

4. De skriftlige prøver

Vi har i bestyrelsen gennem året fortsat diskuteret de skriftlige eksamensgenrer. Det har været interessant at se dem udmøntet i eksamenssættene i stx og i hf og at arbejde med dem i undervisningen. Vi er stadigvæk skeptiske over for genrerne "litterær artikel" og "kronik" i stx og mener fortsat at det er et problem at den akademiske skrivning ikke tydeligt nok bliver tilgodeset i de danskfaglige eksamensgenrer. Det er vores opfattelse af fagets skriftlige dimension spænder over for meget i forhold til fagets elevtid, og vi kunne ønske os en styrket progression og sammenhæng sådan at eleverne kan overføre principper fra den ene type formidling til den anden.

I hf er nu indført en argumenterende artikel, hvilket vi synes er en meget fin betegnelse. Hvorfor ikke omdøbe stx-kronikken til dette? Så kunne det også blive klart at når eleverne bliver bedt om at diskutere et emne, så betyder det rent faktisk at diskutere og ikke alene at opstille en diskussion mellem andre.

Gennem et udviklingsprojekt i samarbejde med lærere fra Øster Borgerdyd og Nørre Gymnasium i København og Københavns universitet har Dansklærerforeningen været med til på møder og kurser at diskutere undervisningen i genrerne på stx. Erfaringerne har vist at eleverne langt hen ad vejen har de samme skriftlige problemer som førhen. Det er således ikke for os tydeligt om de nye eksamensgenrer får eleverne til at skrive mere, bedre, mere lystfyldt og engageret. Ikke desto mindre mener vi at omlægningen af opgave-

genrerne i sig selv har givet skriftligheden et løft, og at eleverne er godt hjulpet ved en mere bevidst undervisning i målrettet og formidlingsbevidst skriftlighed.

5. Dansk på hf

I det tidlige forår 2008 udsendte evalueringsinstituttet EVA en evalueringsrapport om dansk på hf.

Denne rapport er på flere områder særdeles interessant læsning. (Rapporten kan findes på EVA's hjemmeside: www.eva.dk). Blandt de markante resultater er en udtalt kritik af de skriftlige opgaveformer. Der er kritik af genrerne som man mener er konstruerede og ikke modsvarer virkelighedens genrer. Det hedder: "Det er vigtigt at kravene til genrer og målgrupper ikke bliver så komplekse at de virker som en blokering i forhold til at gå i gang med at skrive." Rapporten anbefaler Undervisningsministeriet at genoverveje genrer og genrebetegnelser.

I Daneklærerforeningens sektion for stx og hf er vi helt enige i dette. Naturligvis er vi det, kan man sige. Det er hvad vi har anbefalet og argumenteret for i de sidste par år. I august i år har Susan Mose meddelt at man har reduceret antallet af genrer til tre. Vi er tilfredse med denne reduktion.

Hvad den mundtlige eksamen angår, er der ikke så udtalte problemer ifølge EVA-rapporten. Der er dog absolut udfordringer. Der udtrykkes blandt de adspurgte overordnet tilfredshed med ændringerne i den mundtlige eksamen. Fx er der meget stor enighed om at det indledende mundtlige oplæg på 10 minutter fungerer godt. Der er også udtalt enighed om at de præciserende delspørgsmål er en god ide, og at de er en hjælp for eksaminanderne. Her ligger der imidlertid en udfordring. Det hedder i rapporten at daneklærerne skal finde en fælles praksis omkring antallet af delspørgsmål og sikre at der formuleres delspørgsmål af forskellig sværhedsgrad så både svage og stærke kursister tilgodeses.

Et andet væsentligt aspekt ved rapporten er ambitionerne i det nye danskfag. Der er enighed om at det er vigtigt med et ambitiøst danskfag på stx. Det er – naturligvis – noget Daneklærerforeningens sektion for stx og hf er helt enig i. Man oplever imidlertid at der er

meget at se til. Vi har i sektionen formuleret at man kan opleve stoftrængsel i læreplanerne – mange ”pinde” der skal tilgodeses. I rapporten hedder det at detaljeringsgraden i læreplanen er høj, og at en del lærere har oplevet at det er uklart hvor grundig en gennemgang der kræves, for at indfri de enkelte delkrav. I forlængelse af dette oplever 86 % at man har fået mindre frihed end tidligere.

En af frihedsrøverne er kanonkravet. Det er bestyrelsens opfattelse at langt hovedparten af dansklærerne er meget pligtopfyldende, og at de måske næsten er for pligtopfyldende. En kommende opgave må derfor være at præcisere hvad der kræves for at de faglige mål er nået, fx mht. kanonforfattere.

En helt afgørende konklusion i EVA-rapporten er at indgangsniveauet for mange kursister er for ringe. ”Mange af frustrationerne skyldes en oplevet diskrepans mellem læreplanens ambitionsniveau og mange kursisters indgangsniveau – især i forhold til målene for det sproglige stofområde i læreplanen.”

Rapporten anbefaler forberedelsesklasser og muligheder for supplerende danskundervisning. Det er godt at rapporten fremhæver problemet med de ringe kursistforudsætninger. Problemerne – ”dårlige boglige forudsætninger fra folkeskolen, manglende motivation og modenhed, ringe arbejdsmoral og højt fravær” – oplever mange dansklærere som individuelle vanskeligheder der er svære at håndtere. Men i virkeligheden er det et uddannelsespolitisk problem den enkelte dansklærer ikke kan håndtere alene. Ministerium og politikere har her et stort ansvar som de bør tage på sig.

Som bekendt har den nuværende regering et mantra der hedder at alt skal være ressourceneutralt. Det er et mantra der har givet mange gymnasielærere betragteligt mere at lave – ubetalt merarbejde der derfor ikke optræder nogen steder. Mantraet bør imidlertid brydes så opgaven med at gøre hf-kursisterne bedre egnede tages alvorligt. Der bør igangsættes foranstaltninger til dette (som også den ministerielt bestilte rapport nævner). Den enkelte lærer oplever behovet som meget udtalt. Men problemet er ikke den enkelte lærers. Det er et samfundsmæssigt og uddannelsespolitisk problem der bør løses som sådan.

6. Dansk i studieretningsprojektet

I foråret 2008 kom en indstilling til forligspartierne fra følgegruppen vedrørende gymnasie-reformen med en anbefaling om at gøre det muligt at skrive studieretningsprojektet i kun ét fag. Bertel Haarder udtrykte i den forbindelse tvivl om hvorvidt dansk og historie overhovedet skal kunne vælges som fag i studieretningsprojektet. Hans argument er at det så ikke længere kan kaldes et 'studieretningsprojekt'.

Vi har i bestyrelsen gennem læserbreve og direkte henvendelse til de uddannelsespolitiske ordførere forsøgt at påvirke politikerne til at sikre danskfagets placering som et centralt fordybelsesfag som eleverne også kan skrive den store akademiske opgave i. I juni 2008 kom en overvejende positiv evaluering af studieretningsprojektet. Det står imidlertid klart af udtalelserne fra vejlederne i rapporten at et flertal anbefaler mulighed for enkeltfaglig besvarelse. Det vil derfor være meget spændende hvad der kommer til at ske med dansk.

Som følgegruppen finder bestyrelsen at det kan være hensigtsmæssigt at det fremover bliver muligt at skrive studieretningsprojekt i kun ét fag, men muligheden for at skrive i flere fag skal opretholdes, meget gerne med en forenkling af reglerne. Og dansk skal selvfølgelig være et af de fag man kan skrive i.

Bliver studieretningsopgaven enkeltfaglig, foreslår følgegruppen at elever på ikke-naturvidenskabelige studieretninger skal kunne vælge andre A-niveau fag end dem der indgår i studieretningen, det vil i praksis sige dansk og historie. Imidlertid foreslås det at elever på naturvidenskabelige studieretninger ikke skal kunne skrive i dansk og historie.

Vi undrer os over hvilke faglige og pædagogiske begrundelser der kan være for at elever på de naturvidenskabelige studieretninger ikke foreslås samme mulighed som på de øvrige studieretninger. Vi mener det er principielt problematisk med denne type differentiering.

For den flerfaglige studieretningsopgave mener vi at eleverne bør kunne tage udgangspunkt i danskfaget på samme måde som de på nuværende tidspunkt kan tage udgangspunkt i studieretningsfag på A-niveau.

Konsekvensen af de nuværende regler hvor eleverne skal tage udgangspunkt i de fag der definerer studieretningen, er at dansk placeres på sidelinjen. Vi mener dansk (og historie) skal tænkes med blandt de bærende fag i studieretningen.

Dansk (og historie) repræsenterer en række centrale færdigheder og kompetencer, ligesom fagene repræsenterer viden der er afgørende for såvel studiekompetence som almindannelse for alle gymnasieelever uanset studieretning. Den nuværende konstruktion betyder at det kan være svært for eleven at få faget ordentligt i spil i de flerfaglige projekter, og den faglige fordybelse i emner eleverne selv vælger og brænder for, udelukkes i faget.

Danskfaget bør altså kunne indgå i elevernes store opgave på samme måde som deres øvrige fag på højeste niveau. Dansk er som A-niveaufag et fordybelsesfag, og det skriftlige arbejde står helt centralt som en måde eleverne udforsker faget på. Når dansk har denne position på linje med en række andre A-niveaufag som latin, fysik, samfundsfag og engelsk, er det uhensigtsmæssigt at det er sendt ud i periferien af elevernes arbejde med den akademiske genre. Resultatet er problematisk både for eleverne, for faget og for det flerfaglige samarbejde der kunne have glæde af den viden og de færdigheder der udspringer af danskfaget.

Danskfaget har fortsat en vigtig rolle at spille i gymnasiets dannelse af moderne borgere med kritisk sans, og faget leverer et beredskab til at håndtere og forstå den moderne virkelighed. Derfor skal det være muligt for eleverne at starte deres studieretningsprojekt med for eksempel at undre sig over den politiske sprogbrug de møder i medierne, med at blive udfordret af de spørgsmål Holberg, H.C. Andersen og Pontoppidan stiller i deres klassiske værker eller at forfølge kvindernes stemme i dansk litteratur gennem 1900-tallet. Det er det ikke med den nuværende struktur.

Kan man drage erfaringer af det første år med studieretningsprojekter? Når man tæller op hvor ofte eleverne har inddraget dansk, er tallet 2500 opgaver ud af de ca. 20.000 studieretningsprojekter der er skrevet. Er det så et problem? Alle fag vil gerne have plads og synes at de er de vigtigste, men nogle må vel vige? Kan dansk ikke leve med at nedtone

lidt efter i mange år at have været elevernes foretrukne skrivefag? Sådan lyder kritikken ofte.

Vi kan i bestyrelsen ikke følge argumentationen. For det første kan man ikke lade kommende elever lide under at fagene tidligere har været topscorer når de større opgaver skulle skrives. For det andet må vi bede om faglige begrundelser for at to så centrale fag som dansk og historie skal nedprioriteres.

En stor del af ansvaret for elevernes skriftlige arbejder er i gymnasiet flyttet fra danskfaget til alle de øvrige fag blandt andet ved at flere timer til skriftlighed ligger i de fælles opgaver hvor dansk ikke nødvendigvis er med. Det betyder at alle fag har elevernes evne til at formulere sig som en del af fagets indhold.

Flere bestyrelsesmedlemmer har været censorer ved studieretningsprojekterne, og det er tydeligt at de flerfaglige projekter har en mission. Det bliver åbenlyst at de forskellige fag ikke har en fælles bevidsthed om hvad faglig skrivning er. Og at vi i gymnasiet i den grad har brug for en fælles udforskning af hvordan vi lærer eleverne god skriftlighed i fagene. Også her har dansk en væsentlig rolle at spille.

7. Dansk i Almen studieforbereelse (AT)

Det er bestyrelsens opfattelse at AT er en spændende og givende nyskabelse som imidlertid ikke lader sig forme uden videre. Det kræver en stor indsats strukturelt og indholdsmæssigt at gøre AT-forløbene fagligt interessante og give eleverne det fulde udbytte.

Danskfaget har en masse at bidrage med gennem brug af sine tre stofområder, og det er muligt at inddrage kernestof i meningsfulde AT-forløb med mange fagkombinationer. Et spørgsmål som AT-forløbene rejser, er hvordan danskfaget definerer sin metode og hvilken teori vi henviser til. Er det nok bare at tale om hermeneutik eller analyse og fortolkning, eller skal eleverne kunne redegøre for litteraturteori? Hvad med fagets ikke-litterære stofområder? Hvad kalder vi den metode vi bruger når vi karakteriserer sproghandlinger og argumentation?

Det er blevet sagt at det er i danskundervisningen i gymnasiet at enderne mødes i det danskfag der ikke hænger sammen på universitetet. Det føles netop sådan, men med den massive vægtning af metodebevidsthed og videnskabsteori i AT bliver det presserende at vi også kan sætte ord på det vi praktiserer.

Dansklærerforeningens årsmøde og de skolebaserede kurser tager fat på metodediskussionen, ligesom vi har planer om et metodekursus i 2009.

8. Læreplaner og vejledninger

Mange har fremsat den holdning af danskfaget på hf og stx er blevet meget omfattende. Man kan også sige at der er trængsel i læreplanerne. Denne holdning er bestyrelsen enig i: Kravene eller målene i danskfagene er nu ganske omfattende. I modsætning til tidligere er der sat procenter på hvor meget de enkelte stofområder skal fylde i undervisningen. Og her falder sprogdelen særligt i øjnene.

Det sproglige stofområde er blevet markant opprioriteret samtidig med at det er blevet præciseret hvilke enkeltdele inden for stofområdet man skal beskæftige sig med. Det samme gælder de andre stofområder. Præciseringen er god idet den hjælper den enkelte dansklærer til at udpege hvad man skal omkring inden for et i øvrigt stort felt. Imidlertid åbner det også for en stor tolkningsopgave. Når det – som et enkelt eksempel blandt mange – i begge læreplaner (hf og stx) hedder at "grammatik og sprogrigtighed" indgår i stofområdet, er det op til en vurdering at tolke hvor omfattende man skal beskæftige sig med dette. Hvor detaljeret skal man gennemgå grammatik og på hvilken måde?

Vi ved at mange dansklærere er tøvende over for det sproglige (og i nogen grad det mediemæssige) felt. Mange er på deres egen personlige efteruddannelse. Danskfaget befinder sig i en overgangsfase hvor vi inden for en årrække skal finde konsensus om hvordan vi forstår og underviser i det sproglige og mediemæssige felt.

At vi befinder os i en sådan afsøgningsfase ses også af de lærebøger der i disse år sendes på markedet. Her søger man – naturligvis – at tolke de nye danskfag. Og tolkningerne falder ikke ens ud – langt fra. Disse ting er medvirkende til at den enkelte dansklærer op-

lever faget som meget omfattende. Det rejser imidlertid spørgsmålet om hvad man skal gøre ved det. Skal noget af stoffet nedtones, skal noget af stoffet helt ud, eller ...?

Det er tydeligt at vi ikke kan undervise lige så detaljeret i litteraturhistorien som tidligere. Skal vi undgå bare at speede op, må der skæres. Årsmødet har forsøgt at tage fat på denne problematik. Hvordan skal historisk læsning foregå, og hvordan skal litteraturen behandles?

For at forenkle læreplanen er det bestyrelsens klare opfattelse af kanon-kravet bør tages helt ud. Mange af kanon-forfatterne vil vi under alle omstændigheder læse, men et diktat om at man skal stifte bekendtskab med mindst én tekst af 14 bestemte forfattere er ikke rimeligt, det er et brud på læreplanernes målstyring, og det er i øvrigt også et politisk løftebrud. Tidligere undervisningsminister, Ulla Tørnæs lovede i foråret 2004 at kanonlisten ikke ville blive obligatorisk.

I bestyrelsen har vi ligeledes diskuteret om man kunne reducere antallet af værker og om nogle af de mange pinde kan omformuleres til prosa. Det vil vi arbejde videre med forslag til.

Mediedelen trænger til en gennemtænkning. Vi oplever dette stofområde som lidt af en rodekasse og ønsker debat om de danskfaglige vinkler på mediedelen i danskfaget. Som nævnt tidligere kunne en generel metodedebat være gavnlig. Ofte nævnes de forskellige litteraturteoretiske positioner når talen er om den metodiske del af faget, men hvad med de øvrige stofområder?

Vi vil i bestyrelsen i den kommende tid drøfte læreplanerne og vejledningerne. Vi mener imidlertid også at det er vigtigt at dansklærere generelt deltager i drøftelserne. Dette kan ske på mange måder, ikke mindst på Dansklærerforeningens kurser og møder.

9. Efteruddannelsen

Undervisningsministeriets midler til udviklingsprojekter/efteruddannelse

Bestyrelsen har også i 2008 forholdt sig til muligheden af at søge efteruddannelsesmidler fra UVM. I år har vi sagt ja til 4 samarbejder eller udviklingsprojekter: Et samarbejde med to gymnasier og Københavns Universitet om udvikling af ideer til undervisning i de skriftlige genrer på stx, et projekt om argumentation sammen med filosofilærerforeningen, et samarbejde om medier med RUC og en række gymnasier, samt et samarbejde om journalistisk skrivning med Ørestads Gymnasium.

Dansklærerforeningens rolle har været at deltage i diskussionsmøder samt at udvikle kursustilbud. Vi har afholdt kurser der videreformidler resultaterne af udviklingsarbejdet om skriftlighed, og det har stillet os over for et dilemma. For kunne et sådant kursus ikke gøres meget billigere end andre kurser? De kunne betragtes som en del af det ministerielt betalte udviklingsprojekt, og man kunne mene at oplægsholderne derfor ikke skulle lønnes. Det ville betyde at et kursus om skriftlighed i det regi næsten intet ville koste, mens et andet kursus for eksempel som del af vores skolebaserede tilbud ville koste 1100 per deltager for at det kunne løbe rundt.

Bestyrelsens holdning er at vi ikke kan operere med forskellige kursuser. Vi kan ikke forsvare at oplægsholderne ikke får samme honorar for at holde oplæg på vores kurser, og vi kan ikke have kurser med meget forskellige priser. Derfor har vi fastholdt samme aflønning på de kurser der udvikles for ministeriets udviklingsmidler og så vores øvrige kurser. I Dansklærerforeningen laver vi kurser der ikke skal skabe overskud, men sikre at det samlede årlige kursusudbud løber rundt økonomisk. Vi mener fortsat at ministeriets politik på efteruddannelsesområdet er uhensigtsmæssig.

Årsmødet

Temaet for årsmødet 2007 var "Medier". Stig Hjarvard lagde ud med at give en bred indføring i forskningen i medialiseringen af samfund, kultur og sprog. Henrik Poulsen nærmede sig den gymnasiale danskfaglige dagligdag ved at fremlægge nogle overvejelser over hvordan sprog, litteratur og medier forholder sig til hinanden i undervisningen. Nicolai Frydensberg Elf reflekterede over medieundervisningens problemfelter og søgte at give et

bud på en model for praksissiden af danskfagets medieundervisning. Filminstruktøren til bl.a. "Fogh bag facaden", "Lykketoft finale" og "Den hemmelige krig", Christoffer Guldbrandsen, fortalte engageret og spændende om sine overvejelser, metoder og erfaringer med at lave dokumentarfilm. Endvidere rummede årsmødet workshops med bud på medieundervisningen. Bestyrelsen har fået mange positive tilbagemeldinger på årsmødet.

Regionalkurser

I det forløbne år har der været holdt regionalkursus i regionen Syddjylland/Fyn om "Rapgenren i danskundervisningen", i Midtjylland en kursusrække om "Dansk på tværs" i samarbejde med Århus Universitet. I Hovedstadsregionen blev der afholdt en kursusrække om "Mundtlighed, argumentation og retorik" i samarbejde med Danmarks pædagogiske Universitetsskole og et eftermiddagskursus om "Dansk i mødet med det andet – Kulturmøde eller normativitetskritik?" I Sjællandsregionen har foreningen ikke haft nogen regionsrepræsentant i det forløbne år.

Siden 2004 har det regionale samarbejde fungeret med 5 regioner og dertilhørende 5 regionsrepræsentanter, og i hver region er skabt kurser i samarbejde med universiteterne. Regionsrepræsentanterne sidder i såkaldte regionalråd sammen med et medlem af bestyrelsen og en repræsentant fra det regionale universitet. Tanken er samtidig at regionalrådene skal suppleres med dansklærere fra regionen, og der afholdes valg til regionalråd hvert 2. år hvor regionsrepræsentanten også vælges. Disse møder annonceret på www.dansklf.dk, i Gymnasieskolen og evt. gennem mails til fagrepræsentanterne på skolerne.

Vi mangler i øjeblik regionsrepræsentanter i Hovedstadsområdet og på Sjælland.

Hf-kursus

Hf har fået sin egen profil. Det hedder nu at hf skal vægte det praksis- og anvendelsesorienterede, og dette skal afspejle sig i de enkelte fag. I efteråret 2007 afholdt Dansklærerforeningens sektion for stx og hf et kursus hvor man søgte at tolke det praksis- og anvendelsesorienterede på dansk. Oplæggene beskæftigede sig bl.a. med receptionsbegrebet, kanontekster i eftertidens lys, kønsbestemt læsning, "forbudslitteratur", mediemøllen og genrelæsning. Det er planerne at lave et lignende kursus, hvor det praksis- og anvendel-

sesorienterede tolkes, i foråret 2009. Dette kursus vil blive suppleret med en kursusdel i skriftlighed.

Skriftlighedskursus

I skoleåret 2007/2008 har bestyrelsen afholdt et internatkursus om skriftlighed i Korsør (dublering af kursus om skriftlig dansk fra 2006) og et endagskursus på Nærum Gymnasium om progression i skriftlig dansk og eksamensgenrerne. Fagkonsulent Susan Mose deltog på Nærum gymnasium og diskuterede ikke mindst genrerne. Ikke alle der søgte, kunne optages på Middelfart-kurset. På kurset i Nærum deltog ca. 100 dansklærere – så konklusionen er at implementeringen af de nye genrer fortsat kræver efteruddannelse.

Skolebaserede kurser

Der blev i foråret 2008 afviklet ti skolebaserede kurser. De ti kurser er mindre end forventet. Vi har desværre i år været nødt til at aflyse kurser i sidste øjeblik. Det er meget uheldigt, men der har i forhold til de engagerede oplægsholdere gjort sig særlige forhold gældende, der har betydet aflysninger i sidste øjeblik. Vi har forsøgt at finde erstatninger i det omfang det har været muligt, men det er ikke alle gange lykkedes os.

Årsagen til at der i 2008 har været en nedgang i efterspørgslen af kurser opfatter vi også som et udtryk for at det store kursusbehov med implementeringen af reformen er klinget lidt af. En anden mere teknisk ting var at kursusfolderen først kom ud i september måned 2007 hvor skoleåret og valget om kurser var truffet på skolerne. Det har derfor også været en vigtig bestræbelse at få kursusfolderen for de kommende kurser i 2009 ud til skoleårets 2008/2009 begyndelse hvilket vi også er lykkedes med.

I kursusudbuddet for foråret 2008 havde vi satset på kurser der integrerede fagets tre stofområder og fået samlet et godt hold af foredragsholdere. Der har været klare favoritter blandt de efterspurgte kurser. Noget tyder på at de kurser der direkte retter sig mod integrerede undervisningsforløb, er de mest efterspurgte. Det er svært at vide om det er en generel tendens, eller kursusbehovet ændrer sig nu hvor folk bliver mere fortrolige med danskfaget efter reformen og i højere grad efterspørger kurser der retter sig mere mod mere generel efteruddannelse.

De skolebaserede kurser er dog stadig et meget efterspurgt kursus med et holdbart koncept som vi hvert år forsøger at tilpasse efter de evalueringer vi får ind fra kursusdeltagerne.

10. Sproget

Dansklærerforeningens fællesbestyrelse og repræsentantskab har besluttet at sprog og almindelse skal være særlige indsatsområder. Det sproglige og dansk sprog er i disse år udsat for en kraftig debat. Det er på mange måder godt og er med til at sætte fokus på sprogets væsentlige rolle i identitetsskabelse og demokrati. Væsentlige spørgsmål i forbindelse med det danske sprog stilles i denne tid. Er dansk udsat for domænetab? Hvad gør det ved sproget at engelsk vinder indpas i mange sammenhænge? Hvad gør det ved sprogfornemmelse at store sprog som tysk og fransk er på kraftig retur i det danske skolesystem? Er danske elever dårlige til at tale dansk? Osv. osv.

Danskfaget står naturligvis centralt i hele dette felt af spørgsmål og udfordringer. Der ligger absolut en række opgaver foran os som dansklærere. Opgaver vi må tage på os og forsøge at løse så godt som muligt. Hf-rapporten fra EVA (se afsnittet om denne) fortæller meget tydeligt at det står skidt til med kursisternes skriftlighed.

11. Udgivelser og bogudvalg

Bogudvalget har fungeret med møder ca. hver 2. måned. I bogudvalget sidder p.t. Gunvor Mikkelsen, Birgitte Darger, Liselotte Henriksen, Niels Kristian Holm sammen med forlagets redaktør Kirsten Nordentoft. Bogudvalget har overvejet udgivelsesbehovet til danskfaget. Vi har diskuteret anvendelsen af forlagets udgivelser ligesom vi har evalueret bogpakkerne. Det er frugtbart med det tætte samarbejde mellem forlag og bestyrelsesmedlemmer med erfaringer fra daglige praksis. Det er tilfredsstillende som dansklærer at kunne bruge sin faglige viden og undervisningserfaring til at udvikle undervisningsmateriale. Vi håber på at udgivelserne fortsat rammer behovet efter reformen samtidig med at bøgerne også er så varierede at nogle appellerer til direkte brug i timerne, og andre til faglig fordybelse hjemme i sofaen.

12. Nye medlemmer

Dansklærerforeningen som helhed (de fire sektioner: gymnasiesektionen, folkeskolesektionen, seminarisektionen og sektionen for de erhvervsfaglige uddannelser) oplever i disse år en markant medlemsnedgang. Nedgangen er særlig markant på folkeskoleniveauet. Men en bevarelse og styrkelse af medlemstallet for gymnasiesektionen er absolut også vigtig.

Hvis Dansklærerforeningens sektion for stx og hf skal stå som en markant og troværdig medspiller i diverse danskfaglige sammenhænge og debatter, er det vigtigt at så mange dansklærere som muligt er organiseret i den faglige forening. Dette vil naturligvis styrke den faglige forenings stemme, og det vil give bestyrelsen den rygdækning der er meget vigtig i det faglige arbejde. Vi oplever at der er mange udfordringer for danskfaget i disse år, og derfor er det særdeles vigtigt med en stærk faglig forening.

I disse år sker der en forholdsvis stor udskiftning af gymnasielærere – og hermed også af dansklærere. Det er derfor vigtigt at de nye dansklærere bliver opmærksomme på den faglige forening. Formanden bliver af fagkonsulenten og kursusarrangøreren inviteret på de fagligt pædagogiske kurser til at orientere om foreningen. Vi oplever her en stor lydhørhed i forhold til foreningen. På diverse kurser og debatarrangementer arrangeret af Dansklærerforeningen gøres der opmærksom på foreningens arbejde og vigtigheden af medlemskab. Som et nyt tiltag har bestyrelsen i august 2008 sammen med en "skoleudsendelse" med orientering og kurser m.m. tilsendt den enkelte skole eksemplarer af Dansk Noter til uddeling blandt nye danskkolleger. Vi opfordrer i brevet skolerepræsentanterne til at informere om foreningen og foreningens arbejder.

Vi vil samtidig stærkt opfordre vores medlemmer til at reklamere for foreningen overfor dansklærere der ikke (endnu) har organiseret sig i den faglige forening.

13. Dansk Noter

Dansk Noters redaktion består for øjeblikket af 6 personer. Tre medlemmer fra bestyrelsen og tre eksterne medlemmer. Fra bestyrelsen er indtrådt to nye medlemmer, Niels Kristian

Holm og Ivar Lærkesen og det ene af de eksterne medlemmer er nyt, billedredaktøren Thorkild Holm. Det er af uvurderlig betydning for bladet at der ER eksterne medlemmer af foreningen der vil ofre en del af deres dyrebare tid på det redaktionelle arbejde. Tak for det. Uden jer ville det være umuligt at lave bladet.

I 2007 fokuserede Dansk Noter især på reformen, i 2008 har vi ønsket at fokusere på især det litterære felt og på de tendenser der er i nyere nordisk litteratur og litteraturforskning.

Denne fokusering skyldes ikke at vi undsiger reformens to andre ben, sprog og litteratur, men at vi gerne vil slå et slag for at hente de nye litterære tendenser ind i undervisningen og ind i de faglige diskussioner i faget.

Vi fortsætter også i det nye år med at forsøge at pejle os ind på nye områder i faget, nye områder der måske kan inspirere og provokere vore læsere.

Arbejdet med at forny bladet uden at miste bladets sjæl er en stadig igangværende proces. Bladet har fået både ny grafiker og trykkeri. Det skaber nyt liv og nye ideer, men også meget arbejde for alle deltagende med at finde ind i nye rutiner.

Imidlertid har et af formålene med forandringerne også været at sætte udgifterne for produktionen af bladet ned. Det er meget dyrt at producere tidsskrifter og desværre er vore bestræbelser ikke lykkedes. Selvom vi har arbejdet hårdt for at sætte udgifterne ned, er de i 2007 steget drastisk. Der bliver derfor i det kommende år tale om betydelige forandringer for bladet mht. format, layout og papir, således at vi kan nå vores målsætning om at gøre Dansk Noter bedre, men billigere.

Redaktionen og bestyrelsen har i enighed besluttet at Dansk Noter fortsat skal være både et fagligt tidsskrift og et kulturtidsskrift. Det er muligvis ikke alle abonnenter der ønsker at bladet ER begge dele, men redaktionen og bestyrelsen er af den opfattelse af det er Dansk Noters særkende og en af årsagerne til at også andre end lige dansklærere i gymnasiet har glæde af og lyst til at læse bladet.

MEN redaktionen vil jo mægtig gerne vide hvad vore læsere egentlig ønsker af bladet, og vi vil også gerne til et vist mål rette ind efter disse ønsker, under skyldig hensyntagen til ovenstående.

Derfor besluttede vi at forsøge med en spørgeskemaundersøgelse der kunne afdække læsernes holdning til bladet og ønsker mht. indhold og æstetik. Desværre fungerede teknikken på hjemmesiden ikke efter hensigten, så ganske få har svaret. Vi har derfor besluttet at gentage undersøgelsen, når vi har fundet en farbar teknisk løsning. De ihærdige sjæle der har ulejligen sig med at poste svaret til den ansvarshavende redaktør, får naturligvis en belønning for besværet!

Dansk Noter på hjemmesiden er som resten af bladet også inde i en forandringsproces. Fra Dansk Noter 208 og fremover vil hele bladet kunne læses i et bladreformat, dog uden mulighed for at downloade. Vi arbejder fortsat på i samarbejde med Daneklærerforeningens Hus at udbygge den digitale del af Dansk Noter så den bliver en levende del af bladet.

14. Samarbejder

Regionalt samarbejde og Uni-netværk

Uni-netværket har i år måttet udskyde sit årlige møde som derfor holdes i november i stedet for i marts. Vi håber på at kunne fortsætte uni-netværkets inspirations- og orienteringsmøder som optakt til planlægning af årets efteruddannelseskurser. Uni-netværket er en ramme der enkelt og uformelt kan skabe gensidig inspiration og information, og vi håber på stor deltagelse fra universiteterne til efterårets møde.

Dansklærerforeningen er repræsenteret i Danske Banks Litterære rådgivningsforum (tidligere BG-Bank) som rådgiver i uddelingen af midler til udbredelsen af litteratur til blandt andet unge. Banken står bag uddelingen af den årlige litteraturpris hvor læserne stemmer på en af tre udpegede kandidater. Det Litterære rådgivningsforum holder møde en gang om året og kan kommentere bankens måde at forvalte midlerne på.

For tredje gang afholdt Dansk lærerforening og Literaturhaus (Møllegade, København) i 2008 en forfatteraften med afgangseleverne fra Forfatterskolen og vi planlægger et lignende arrangement i marts 2009. Literaturhaus tilbyder grupperabat til en del arrangementer hvis man kommer med en skoleklasse.

Dansk Sprognævn

Dansk lærerforening sidder med et medlem i Dansk Sprognævns repræsentantskab og har i 2007 været repræsenteret ved de to årlige repræsentantskabsmøder. På møderne i repræsentantskabet orienteres der om hvad der sker i de forskellige arbejdsudvalg under nævnet og den forskning som nævnet varetager. Dansk lærerforenings rolle i repræsentantskabet er mest at være "interesseorganisation" i relevante sprogpoltiske emner for undervisningen på ungdomsdannelserne. I foråret 2008 offentliggjorde regeringens særligt nedsatte sprogudvalg sin rapport: *Sprog til tiden*. Offentliggørelsen gav anledning til noget mediebevågenhed og særligt spørgsmålet om en egentlig sprogpolitik i Danmark, som det er foreslået i et lovforslag fremsat af DF i Folketinget. I forbindelse med orienteringen i Dansk Sprognævn har vi ytret os om emnet, og Dansk lærerforenings fællesforening har også forholdt sig til emnet i flere sammenhænge ved formanden Thomas Frandsen. Diskussionen om en dansk sprogpolitik er ikke gjort med det, og i G-bestyrelsen vil vi fortsat følge diskussionen og særligt rapportens forslag til en styrkelse af dansk i skolerne og i gymnasiet

15. Kassererberetning – årsregnskab 2007

Dansk lærerforenings sektion for stx og hf har et overskud på DKK 105.239 (mod DKK 205.552 i 2006). Kontingentindtægter og medlemstal er stabile i forhold til 2006. Sektionen har tjent penge på at sælge eksamenssæt (DKK 82.137), kursusvirksomheden har balanceret (årsmødet har givet et lille underskud), Dansk Noter har kostet DKK 100.000 mere end budgettet.

Kontingenter

Desværre kan det konstateres at der i 2008 er yderligere markant nedgang i kontingentindbetalingerne i Dansk lærerforening – en udvikling som skal vendes. I sektionen for stx

og hf er medlemstallet dog fastholdt. Foreningens virke betinges af solid forankring blandt dansklærere.

Udgifterne til bestyrelsesarbejdet er lidt højere end i 2006, men afspejler – ud over at bestyrelsen aktuelt tæller ni medlemmer – større geografisk spredning i medlemmernes bopæl end i den forrige bestyrelse.

Formueoversigt

Samlet set har Dansklærerforeningen en yderst god økonomi, og det samme gælder de enkelte sektioner. Dermed har såvel sektion som Dansklærerforeningen alle muligheder for at foretage de nødvendige investeringer i de planer for fremtidens forening som vi nu skal i gang med at konkretisere.

Fremtidig budget- og regnskabsaflæggelse

Budgetterne er baseret på det medlemstal der er i august 2008 og med de kontingentindtægter det giver ved et uændret kontingent. Derudover er budgettet en fremskrivning af de indtægter og omkostninger der har været i 2007. Budgettet tager således ikke højde for de eventuelle indtægter og udgifter implementeringen af Dansklærerforeningens strategiplan kan medføre.

Budget 2009

Indtægter

Bruttofortjeneste

Kontingenter 650.000

Sekundær drift

Kursusvirksomhed 0

Udgivelsesvirksomhed (sektionen stilesalg)
90.000

INDTÆGTER I ALT 740.000

Udgifter

Administrationsomkostninger

Bestyrelse og udvalg 165.000

Rejseomkostninger 150.000

Tidsskrift: Dansk Noter 425.000

UDGIFTER I ALT 740.000

RESULTAT 0

16. Nordisk samarbejde

Nordspråk

Nordspråkåret begyndte med et planlægningsmøde på Island i september 2007. På Vikingehotellet i Hafnarfjord blev kursusudbuddet for det kommende år aftalt, og der blev udarbejdet ansøgninger om midler til de nordiske kurser. Ansøgningsproceduren er i år blevet elektroniseret, og det har besværliggjort hele proceduren, ofte til stor frustration for kursusarrangørerne.

Udkommet af planlægningsmødet blev et bredt kursusprogram med medie-, litteratur- og sprogkurser, men for dansk side har det meste drejet sig om at arrangere Nordspråks sommerkursus. Det blev tidligt aftalt at kurset skulle afholdes på Bornholm og emnet skulle være den biografiske roman. Foråret gik med at engagere foredragsholdere og træffe aftaler om udflugtsmål på Bornholm. Brikkerne faldt heldigt på plads, så programmet fik en fin blanding af fagfolk, forfattere og lokale folk. Selve ugen forløb meget fint med sol og masser af interessante lokale og faglige input.

2007 var også året hvor den mangeårige formand, Hanne Rochholz, meddelte at det var tid til at trække sig fra Nordspråksarbejdet. Hanne Rochholz har i mere end 20 år været af hel uvurderlig betydning for foreningens arbejde med det nordiske område. Det er hendes fortjeneste at der er blevet oprettet en hjemmeside for Nordspråk, at der har været økonomisk opbakning til de nordiske udgivelser, kurser og arbejds møder, og at Nordspråk har holdt sig på ret økonomisk kurs. Hendes store arbejde, engagement og nordiske sindelag vil blive savnet, men vi glæder os samtidig over at kunne byde Lis Madsen velkommen tilbage til Nordspråk som ny projektleder.

Der er i det hele taget det sidste år blevet skiftet meget ud i repræsentationen hos de forskellige modersmålsforeninger. Mangeårige repræsentanter går af, men nye folk kommer heldigvis til. Det viser at det nordiske stadig har meget stor bevågenhed blandt modersmålslærere i norden, at det stadig har betydning om end det nordiske er trængt i visse af vore læreplaner.

Claus Nielsen, september 2008

Formand for sektionen for stx og hf